

آیا جزوه را از سایت ما دانلود کرده اید؟

کتابخانه الکترونیکی **PNUEB**

پیام نوری ها بشتابید

مزایای عضویت در کتابخانه **PNUEB**:

دانلود رایگان و نامحدود خلاصه درس و جزوه

دانلود رایگان و نامحدود حل المسائل و راهنما

دانلود کتابچه نمونه سوالات دروس مختلف پیام نور با جواب

WWW.PNUEB.COM

کتابچه نمونه سوالات چیست؟

سایت ما **افتخار** دارد برای اولین بار در ایران توانسته است کتابچه نمونه سوالات تمام دروس پیام نور که هر یک حاوی تمامی آزمون های برگزار شده پیام نور (تمامی نیمسالهای موجود **فتی الامکان** با **جواب**) را در یک فایل به نام کتابچه جمع آوری کند و هر ترم نیز آن را آپدیت نماید.

مراحل ساخت یک کتابچه نمونه سوال

(برای آشنایی با زحمت بسیار زیاد تولید آن در هر ترم):

دسته بندی فایلها - سرچ بر اساس کد درس - پسابندن سوال و جواب - پیدا کردن یک درس در نیمسالهای مختلف و پسابندن به کتابچه همان درس - پسابندن نیمسالهای مختلف یک درس به یکدیگر - وارد کردن اطلاعات تک تک نیمسالها در سایت - آپلود کتابچه و فیلدی موارد دیگر..

همچنین با توجه به تغییرات کدهای درسی دانشگاه استثنائات زیادی در ساخت کتابچه بوجود می آید که کار ساخت کتابچه را بسیار پیچیده می کند.

WWW.PNUEB.COM

ففتہ عقلمن

عنوان درس

فقہ مقارن (۱)

تعداد واحد : ۲ واحد

جزوہ چاپ دانشگاه پیام نور

مؤلف و مترجم : حسن مبینی

تہیہ کنندہ چکیدہ :

علی رضا پور بافرانی

۱- مورد اجماع مسلمانان است که هر گاه کسی وجوب نماز را انکار کند یا در آن شك کند مسلمان نیست اگر چه اقرار به شهادتین نماید.

۲- شافعي و مالکيه و حنبلية مي گویند که کسی از روی
تّبلي و کسالت نماز را ترك کند باید کشته شود اما حنفيه
مي گوید محکوم به حبس ابد مي شود يا اینکه نماز
مي گزارد.

۳- امامیه در مورد تارک نماز و زکات و... معتقد است که چنین کسی به حکم حاکم شرع تأدیب می شود برای دومین بار و سومین بار نیز تأدیب می شود و در مرتبه چهارم کشته می شود.

۴- تعداد نمازهای نافله یومیه طبق دیدگاه شافعیه یازده رکعت ،طبق دیدگاه حنابله ده رکعت ،مالکیه برای آن حدی قائل نیست مطابق دیدگاه حنفیه به دو قسم مسنون و مندوب تقسیم می شود .

۵- امامیه نمازهای نافله را سی و چهار رکعت می داند که یازده رکعت آن مربوط به نماز شب می باشد .

۶- اولین نمازی که واجب گردید نماز ظهر سپس نماز
مغرب و آنگاه نماز عشاء و بعد نماز صبح بوده است .

Payam Noor University Ebook

PNUeb

...کتابخانه الکترونیک پیام نور....

۷- امامیه در مورد وقت نماز ظهر معتقد است که وقت اختصاصی نماز ظهر پس از زوال خورشید به مقدار خواندن نماز ظهر است.

۸- امامیه در مورد وقت نماز عصر معتقد است وقت اختصاصی آن آخر روز به مقدار ادای نماز عصر است البته ما بین وقت اختصاصی نماز ظهر و عصر مشترک می باشد

.

۹- مذاهب چهار گانه اهل سنت در خصوص وقت نماز ظهر مي گویند : این وقت از زوال آفتاب شروع مي شود تا هنگامی که سایه هر چیزی به اندازه خودش شود .

۱۰- در مورد وقت نماز عصر حنفیه و شافعیه معتقدند از هنگام افزون شدن سایه خورشید از اندازه مثل خود تا غروب آفتاب است.

۱۱ - مالکيه براي نماز عصر دو وقت اختياري و اضطراري معتقد است که حالت اضطراري آن از زمان به زردي گرائيدن خورشيد تا غروب آفتاب است.

۱۲- حنابله در مورد نماز عصر می گوید هر کسی این نماز را تا هنگامی که سایه خورشید از دو برابر اشیاء تجاوز کند تأخیر اندازد تا غروب خورشید نمازش ادا است لکن مرتکب گناه شده است .

۱۳- نظرات شافعیه و حنابله در مورد وقت نماز مغرب بر این است که از هنگام پنهان شدن قرص آفتاب وقت شروع شده و با پنهان شدن سرخی شفق در سمت مغرب پایان می پذیرد .

۱۴- مالکيه در مورد نماز مغرب گفته اند که از آغاز غروب آفتاب به ميزانی مي باشد که انجام نماز و مقدمات و شرايط آن لازم دارد و حالت اضطرار تا طلوع فجر ادامه دارد .

۱۵- امامیه وقت اختصاصی نماز مغرب را از ابتدای غروب تا به مقدار خواندن نماز مغرب و وقت اختصاصی نماز عشاء را به مقدار خواندن نماز عشاء در آخر نصفه اول شب می داند و مابین این دو وقت مشترک است .

۱۶- در شرایط اضطرار مانند خواب امامیه در مورد وقت نماز مغرب و عشاء معتقد است که وقت آنها تا طلوع فجر ادامه می یابد نماز عشاء تا آخر نصف دوم شب به میزان ادا کردن آن و نماز مغرب از جزء اول از نیمه دوم به مقدار اداء آن.

۱۷- در مورد وقت نماز صبح فقها اتفاق نظر دارند که از طلوع فجر صادق تا طلوع آفتاب می باشد جز مالکیه که برای نماز صبح دو وقت اختیاری و اضطراری قرار داده است .

۱۸- حنفیه ومالکیه وحنابله و عده ای از امامیه گفته اند
قبله برای کسی که دور از کعبه است همان جهتی است که
کعبه در آن جهت قرار دارد نه خود کعبه .

۱۹- شافعيه و بسياري از اماميه گفته اند كه قبله قرار دادن كعبه براي ساكنان دور و نزديك واجب است و اگر امكان علم به قرار دادن عين كعبه نباشد گمان نيز كفايت مي كند .

۲۰- در مورد جاهل به قبله مذاهب اهل سنت وعده اي از اماميه معتقدند كه به هر طرف كه خواست نماز مي گزارد ، البته شافعيه دوبرار خواندن نماز را در اين مورد واجب مي داند .

۲۱- در مورد جاهل به قبله بسیاری از فقهای امامیه معتقدند که باید به هر چهار طرف نماز گزارد تا علم حاصل کند که به سمت کعبه نماز خوانده است .

۲۲- کسی که برای یافتن قبله تلاش نکرد سپس برای او روشن شد که قبله همان سمت بوده که او نماز خوانده، طبق نظر مالکیه و حنابله نماز او باطل است و طبق نظر حنفیه و امامیه صحیح است.

۲۳- در مورد نگاه انسان به عورت خودش حنفیه وحنابله معتقدند که جز به هنگام ضرورت مثل دستشوئی رفتن و غسل کردن جایز نیست .

۲۴- در مورد نگاه انسان به عورت خودش مالکيه و شافعيه آن را حرام نمي دانند بلکه مکروه مي دانند که در صورت ضرورت کراهت هم ندارد .

۲۵- در مورد نگاه انسان به خودش نظر فقهای امامیه که با نبودن ناظر خارجی این عمل نه مکروه است، نه حرام بلکه مباح است.

۲۶- در مورد پوشش زن در مقابل زنهای مسلمان دیگر و دربرابر مردان محرم غیر شوهر حنفیه و مالکیه گفته اند بر زن واجب است ناحیه بین ناف تا زانو را بپوشاند .

۲۷- در مورد پوشش زن در برابر زنهاى مسلمان ديگر و مردان محرم مالکيه، حنايله گفته اند زن بايد در برابر زنهاى ديگر ناحيه بين ناف تا زانو را بپوشاند و در برابر مردان محرم ديگر غير از اطراف بدن مابقي را بپوشاند.

۲۸- اکثر امامیه در مورد پوشش زن در برابر زنهای
مسلمان و مردان محرم گفته اند که بر زن واجب است که
عورتین خود را از زنان دیگر و محارم مرد خود بپوشاند .

۲۹- همه فقها به اتفاق معتقدند که تمام بدن زن جز صورت و دو دست تا مچ عورت است و بر زن واجب است که آن را از مرد نا محرم بپوشاند.

۳۰ در مورد پوشش مرد حنفیه و حنابله معتقدند که پوشاندن ناحیه ناف تا زانو برای مرد غیر همسرش واجب است و نگاه کردن به بقیه بدن او جایز است در صورت ایمن بودن از فتنه و فساد.

۳۱- مطابق نظر مالکيه و شافعيه دو حالت وجود دارد ، ۱- نسبت به مردان و زنان محرم خود که بايد بين ناف تا زانو را بپوشاند ۲- نسبت به زنان نا محرم تمام بدن مرد به منزله عورت است .

۳۲- امامیه معتقد است که بر مرد پوشش واجب نیست مگر پوشش عورتین و لکن بر زنان نا محرم واجب است که جز به صورت و دو دست مرد نگاه نکنند.

۳۳- در مورد پوشش **صغیر حنابله** می گویند برای کودک قبل از هفت سالگی پوشش وجود ندارد و حنفیه گفته اند تا سن چهار سالگی پوشش برای کودک وجود ندارد.

۳۴- مالکيه مي گويد براي زن جايز است نگاه کردن و لمس کردن پسر بچه تا قبل از سن هشت سالگی و تا سن دوازده سالگی نگاه کردن جايز است .

۳۵- شافعيه گفته اند كه عورت پسر بچه اي كه نزديك به بلوغ است مانند شخص بالغ است و كودكي كه نزديك بلوغ نيست اگر هوس انگيز نباشد پوشش براي او نيست.

۳۶- مطابق نظر فقہائی امامیہ پوشش از كودك ممیزی كه
آنچه را كه مي بیند مي تواند به خوبی وصف كند واجب
است.

۳۷- در مورد صدای زن همه فقهای مذاهب اسلامی شنیدن صدای آنرا ممنوع نمی دانند جز در صورتی که موجب لذت یا بیم فساد باشد.

۳۸- هیچ يك از فقها ملازمه ای بین جواز نگاه کردن و لمس کردن را مطرح نکرده است زیرا مرد می تواند به دو دست زن تا مچ زن نگاه کند ولی نمی تواند آن را لمس کند جز در موقع اضطرار.

۳۹- امامیه لمس جوارح محارم را بدون شهوت و لذت
اجازه داده اند و شافعیه گفته اند کل بدن محارمی که نگاه
کردن به آن جایز است میس آن جایز نیست.

۴۰- به نظر فقهای امامیه هیچ ملازمه ای بین جواز کشف بدن و نگاه کردن به آن وجود ندارد.

۴۱- نظر همه مذاهب این است که بر هر يك از زن و مرد مسلمان واجب است آن مقدار از بدنش را که واجب است آنرا از نا محرم بپوشاند در حال نماز نیز آن را بپوشاند.

۴۲- حنفیه در هنگام نماز بر زن واجب دانسته اند که ظاهر دو کف دست و کف دو پا را بپوشاند و بر مرد واجب دانسته که زانو تا ناف را بپوشاند.

۴۳- شافعیه و مالکیه در هنگام نماز بر زن جایز دانسته اند که صورت و ظاهر و باطن دوکف دستش باز باشد اما حنابله فقط کشف صورت را جایز دانسته اند.

۴۴- امامیه گفته اند برای زن در حال نماز جایز است صورتش به اندازه ای که در وضو می شوید باز باشد و همین طور دو کف دست تا مچ و دو پا شامل پشت و داخل آن .

۴۵- طهارت پوشش و بدن شرط صحت نماز است جز آنکه
برخی از مذاهب برخی از چیزها را در نماز مورد عفو قرار
داده اند .

۴۶- همه مذاهب اتفاق نظر دارند که پوشیدن لباس ابریشم و طلا در حال نماز و خارج از نماز بر مرد حرام است و برای زنان جایز.

۴۷- شافعیہ گفته اند هر گاه مرد با لباس ابریشم یا روی فرش ابریشمی نماز گزارد عمل او حرام است ولی نمازش صحیح است حنفیہ وحنابلہ نیز همین دیدگاه را دارند.

۴۸- اتفاق همه مذاهب اربعه اهل سنت حاکی از صحت نماز در حال اضطرار با لباس ابریشمی است و لزومی برای اعاده آن نیست (به نقل از کتاب الفقه علی المذاهب الاربعه)

۴۹- امامیه مباح بودن لباس را در صحت نماز شرط دانسته
اند بنابراین اگر کسی با علم به غصبی بودن لباسش نماز
بگذارد نمازش باطل است.

۵. مذاهب اهل سنت قائل به صحت نماز با پوشش غصبی هستند زیرا نهی در اینجا به خود نماز بر نمی گردد تا مانع صحت نماز شود. *

۱-۵ امامیه معتقدند خواندن نماز با پوست حیواناتی که گوشتش حرام است باطل است هر چند که دباغی شده باشد .

۵۲- حنا بله گفته اند: کسی که با پیراهن نجس نماز می خواند و لباس او منحصر به این لباس است بر او واجب است که آنرا اعاده کند اما مالکیّه و عده زیادی از امامیه اعاده را واجب نمی دانند.

۵۳- حنفیه و شافعیه در مورد کسی که فقط پیراهن نجس در اختیار دارد و می خواهد که نماز بخواند معتقدند که او باید عریان نماز بخواند.

۵۴- امامیه معتقد به بطلان نماز در مکان غصبی می باشند
غیر امامیه گفته اند نماز صحیح است ولی نماز گزار
مرتکب گناه شده است زیرا نهی به خود نماز بر نمی گردد.

۵۵- زید یه می گویند: نماز مالک تا زمانی که ملکش در
غصب دیگری باشد صحیح نیست چرا که از تصرف غصبی
نهی شده است.

۵۶- مذاهب چهار گانه اهل سنت معتقدند که براي صحت نماز لازم است مکان از نجاست پاک باشد ، اماميه تنها محل سجده را کافي دانسته اند .

۵۷- حنفیه و امامیه در صحت نماز شرط دانسته اند که مکان نماز گزار باید ثابت باشد بنابراین نماز بر روی چهار پا و تخت روان و امثال آن صحیح نیست مگر در هنگام ضرورت .

۵۸- شافعیہ و مالکیہ و حنابلہ نماز را بروی چهار پا در صورت داشتن آرامش به گونه ای که بتواند همه شرایط را به جا آورد صحیح می دانند .

۵۹- امامیه و شافعیه و حنفیه نماز را در درون کعبه جایز می دانند، ولی مالکیه و حنبلیه گفته اند که نماز مستحبی جایز است و نماز واجب جایز نمی باشد.

۶۰- شافعیہ وحنابلہ و بسیاری از امامیہ حکم بہ صحت نماز زن در کنار مرد داده اند اگر چه با کراہت .

۶۱- حنفیه گفته اند هر گاه در هنگام نماز زن جلو تر از مرد بایستد و یا مساوی با او باشد نماز او باطل می شود البته با شرایطی مثل در يك مكان بودن و عدم وجود فاصله بین آنها به اندازه يك زرع .

۶۲- فقها اتفاق نظر دارند که محل سجده باید بدون حرکت باشد و از محل دو زانو به صورت غیرمتعارف بلندتر نباشد .

۶۳- امامیه گفته اند که سجده بر زمین و هر آنچه که از زمین می روید جایز است نه از چیزهایی که خورده و پوشیده نمی شود.

۶۴- مذاهب چهار گانه اهل سنت سجده بر هر چیز حتی به
دنباله با پیچهای عمده را جایز دانسته اند مشروط بر اینکه
پاک باشد .

۶۵- اذان در لغت به معنای مطلق اعلام است و شرعاً اعلام اوقات نماز با الفاظی خاص که در سال اول هجرت پیامبر (ص) در مدینه تشریح شد.

۶۶- حنفیه و شافعیه و امامیه اذان را مستحب مؤکد
می دانند ولی مالکیه گفته اند در سهوی که نماز جمعه به پا
می شود اذان واجب کفائی است .

۶۷- حنا بله معتقدند که اذان در روستاها و شهرها برای
نمازهای پنجگانه بر مردها در وطن و نه در سفر
واجب کفایی است *

۶۸- حنا بله اذان را برای تشییع جنازه و نماز نذری و نمازهای نافله جایز نمی دانند و مالکیه نیز علاوه بر نمازهای نافله و جنازه برای نماز قضا شده نیز اذان را جایز نمی دانند .

۶۹- حنفیه معتقد است که اذان برای جنازه، نماز عیدین، کسوف، استسقاء و نماز تراویح، نمازهای مستحبی جایز نیست.

۷۰- امامیه معتقد است که اذان برای نمازهای واجب یومیه تشریح گردیده است و برای نماز قضا یومیه و ادای آن چه در جماعت، چه در فرادی چه در سفر و چه در حضور مستحب است و در غیر آن جایز نیست.

۷۱- این شرایط در مورد اذان مورد اتفاق است ۱- موالات و پشت سر هم آمدن و رعایت ترتیب کلمات ۲- مؤذن مرد و مسلمان و عاقل باشد اذان پسر بچه ممیّز نیز صحیح است .

۷۲- حنا بله اذان گفتن به غیر از زبان عربی را مطلقاً جایز دانسته ولی مالکیه وحنفیه وشافعیه معتقدند که برای عرب جایز نیست که به غیر عربی اذان بگوید .

۷۳- شافعیہ و مالکیہ و حنابلہ و بسیاری از امامیہ می گویند
در نماز صبح پیش از فجر می توان اذان گفت ولی حنفیہ آن
را جایز نمی داند .

۷۴- تنها امامیه است که در اذان دو بار حی علی خیر
العمل می گوید ولی در لا اله الا الله همه مذاهب اهل سنت
یک بار و امامیه آنرا دو بار در اذان می گوید .

۷۵- در تمام مذاهب فقهی اهل سنت تثویب را مستحب می دانند و آن عبارت است از گفتن الصلاة خیر من النوم بعد از گفتن حی علی الفلاح ، البته امامیه آن را منع کرده .

۷۶- در نمازهای واجب یومیة اقامه برای زن و مرد مستحب است و پس از آن نماز واجب خوانده می شود .

۷۷- نماز دارای واجبات و ارکانی است که آنها عبارتند از
۱- نیت ۲- تکبیرة الاحرام ۳- قیام ۴- قرائت ۵- رکوع ۶-
سجده ۷- تشهد ۸- سلام ۹- ترتیب ۱۰- موالات

۷۸- مذاهب فقہی در مورد اینکه بیان لفظ خاص در نیت
مورد نظر نیست اتفاق نظر دارند.

۷۹- نماز با تکبیرة الاحرام تمام و کامل می شود و به این نام نامیده شده و به خاطر سخن رسول خدا که فرمودند: مفتاح نماز طهارت و محرمات نماز تکبیرة الاحرام و سلام حلال کننده محرمات است.

۸۰- امامیه و مالکیه و حنابلہ صیغہ تکبیر را اللہ اکبر می دانند و شافعیہ ہم اللہ اکبر را جایز میدانند و آوردن الف و لام را بر سر اکبر را نیز جایز می داند .

۸۱- حنفيه هر چه را كه در معنى اكبر باشد مثل الله الاعظم ،الله الاجل را جايز مي دانند و فقط اين گروه معتقدند كه تكبيرة الاحرام مي تواند به زبان غير عربى باشد .

۸۲- فقهای اسلام بر این عقیده اتفاق دارند که قیام در نمازهای واجب از ابتدای تکبیرة الاحرام تا رکوع واجب است و در صورت قدرت ایستادن، آرامش و تکیه ندادن بر چیزی لازم است .

۸۳- در مورد کسی که برای خواندن نماز از خوابیدن به سمت راست هم عاجز باشد امامیه و شافعیه و حنابله می گویند به پشت می خوابد و با اشاره با سرش نماز می گزارد و اگر هم باز هم ناتوان بود با پلکهایش اشاره می کند .

۸۴- حنفیه می گویند اگر حال بیمار تا این حد باشد با اشاره با سر هم نمی تواند نماز بگذارد نماز از او ساقط میشود و بعد از برطرف شدن بیماری قضای آن را بجا می آورد .

۸۵- مالکيه در مورد بيماري که با اشاره سر هم نمي تواند نماز بخواند مي گويد نماز از او ساقط مي شود و قضا هم بر او واجب نيست.*

۸۶- امامیه و شافعیه و حنابله در مورد شخص بیمار که با اشاره سر هم نمی تواند نماز بخواند می گویند نماز در هیچ حالی از انسان ساقط نمی شود .

۸۷- حنفيه مي گویند : خواندن فاتحه در نمازهای پنجگانه واجب تعیینی نیست و هر جزیی از قرآن خوانده شود کافی است ترك بسم ا... جایز است و بلند و آهسته خواندن مستحب نیست .

۸۸- مطابق نظر حنفیه در نمازها بجز نماز وتر قنوتی وجود ندارد و دست روی دست گذاشتن مستحب است .

۸۹- شافعیہ می گویند فاتحہ در هر رکعتی از نماز واجب است ،بسم الله جزء سوره است ودر هیچ صورتی ترك نمي شود ودر نماز صبح ودر دو ركعت اول نماز مغرب و عشاء بلند خوانده مي شود .

۹۰- مطابق نظر شافعیہ قنوت تنہا در نماز صبح مستحب
است و تکف نیز واجب است .

۹۱- مالکيه مي گويد: بسم ا... جزئی از سوره نيست و ترك آن مستحب است و بلند خواندن آن در نماز صبح و دو رکعت اول نماز مغرب و عشاء مستحب است .

۹۳- تکتف که فقهای اهل سنت از آن تعبیر به قبض و فقهایی شیعه از آن به تستیر تعبیر می کنند در هیچ یک از مذاهب اهل سنت واجب نیست.

۹۴- مطابق نظر امامیه بسم الله جزء سوره است و خواندن آن در دو رکعت اول هر نمازی واجب تعییني است ، قنوت در نمازهای پنجگانه مستحب است .

۹۵- از نظر امامیه گفتن آمین در نماز حرام است و نماز را باطل می کند ولی مذاهب چهارگانه اهل سنت اجماع دارند که آن مستحب است.

۹۶- اکثر فقهای امامیه تکف را موجب بطلان نماز می دانند، گروهی گفته اند که حرام است ولی موجب بطلان نماز نیست گروه دیگری گفته اند مکروه است .

۹۷- در مورد رکوع حنفيه صرف خم شدن را به هر صورتی که اتفاق افتد کافي مي دانند و طمأنينه از نظر آنها واجب نیست و بقيه مذاهب معتقد به وجوب طمأنينه و رسید دو دست مصلي به زانو ها مي باشند .

۹۸- شافعیہ، حنفیہ و مالکیہ ذکور در حین رکوع را واجب
نمی دانند اما امامیہ و حنابلہ تسبیح در رکوع را واجب
می دانند.

۹۹- مالکيه و شافعيه و حنفيه سجده را تنها بر پيشانی واجب
و بر سواي آن مستحب مي دانند ولی اماميه و حنا بله بر
تمام اعضاء هفتگانه واجب دانسته و حتی حنا بله بيني را
نيز اضافه کرده است .

۱۰۰- نشستن میان دو سجده مطابق نظر حنفیه واجب نیست و لکن بقیه مذاهب گفته اند که واجب است .

۱۰۱- در مورد تشهدي که در رکعت دوم نماز مغرب و
عشاء و ظهر و عصر خوانده مي شود اماميه وحنابله آن را
واجب مي دانند وبقیّه مذاهب آن را مستحب مي دانند .

۱۰۲- در مورد تشهدي كه پس از آن سلام مي آيد شافعيه و اماميه و حنابله گفته اند واجب است ولي مالكيه و حنفيه آنها مستحب مي دانند .

۱۰۳- در مورد سلام دادن شافعیه و مالکیه و حنابله آنرا واجب دانسته و حنفیه آنرا واجب نمی داند در میان امامیه عده ای قائل به وجوب وعده ای مستحب می دانند .

۱۰۴- نظر حنفیه در مورد سجده سهو این است که بعد از سلام این دو سجده را بجا آورده و تشهد می خواند و سلام می دهد و آنگاه با صلوات بر پیامبر و دعا نماز را تمام می کند .

۱۰۵ - سبب سجده سهو مطابق نظر حنفیه آن است که نماز گزار واجبی را ترك کند یا بر رکن نماز بیفزاید و هر گاه در نماز چند بار شك کند يك بار سجده سهو کفایت می کند .

۱۰۶- مالکيه مي گویند : اگر سجده سهو به خاطر نقص باشد یا زيادي و نقص باهم باشد پیش از سلام دادن باید آن را بجا آورد و اگر براي زياده باشد فقط بعد از سلام دادن آن را بجا مي آورد .

۱۰۷- حنا بله بجا آوردن سجده سهو پیش از سلام و بعد از سلام جایز می دانند و سبب آن را زیاد کردن و نقص و شك در نماز است .

۱۰۸- شافعیہ جایی سجده سہو را بعد از تشهد و صلوات
بر پیامبر و پیش از سلام دادن می داند .

۱۰۹- امامیه معتقد است که برای هر زیاده یا نقصانی در نماز است جز بلند خواندن نماز بجای آهسته خواندن یا آهسته خواندن بجای بلند خواندن و به جز ارکان نماز .

۱۱۰- در خصوص شك در تعداد ركعات شافعيه مالكيه وحنابله گفته اند: كه بنا را بر حداقل ركعات خوانده شده مي گزارد و مابقي را به جا مي آورد.

۱۱۱- حنفیه گفته اند اگر کسی برای اولین بار در زندگیش در نماز شك کرده است نماز را دوباره می خواند در غیر این صورت بنا را بر حد اقل می گزارد و مابقی را می خواند

▪

۱۱۲- امامیه شك در نمازهای دو رکعتی یا دو رکعت اول نمازهای مغرب و چهار رکعتی را موجب بطلان نماز می داند و اعاده آن را نیز واجب می داند.

۱۱۳- مطابق نظر امامیه هر گاه شك در بیشتر از دو رکعت در نمازهای چهار رکعتی باشد پس از تمام کردن نماز، احتیاط می خواند البته قبل از آنکه چیزی که منافی نماز است به جای آورد .

۱۱۴- از نظر امامیه نماز احتیاط تنها برای نمازهای واجب و برای نماز ظهر و عصر و **عشاء** می باشد اما در مورد نافله نماز گزار **مخیر** است که بنا را بر **اقل** یا **اکثر** بگذارد.

۱۱۵- حنفیه و امامیه در وجوب نماز جمعه وجوب سلطان
یا نایب او را شرط دانسته اند البته امامیه عدالت را نیز
برای سلطان شرط می‌داند .

۱۱۶- شافعیه و مالکیه و حنبلیه وجود سلطان را شرط ندانسته و بسیاری از امامیه گفته اند: هر گاه سلطان با نایب او نباشد ولی فقهی عادل باشد بین نماز جمعه و نماز ظهر با ترجیح نماز جمعه واجب تخییری می شود.

۱۱۷- وقت نماز جمعہ از اوّل زوال خورشید تا زمانی کہ سایہ شاخص بہ اندازہ خود شود می باشد .

۱۱۸- نماز جمعه فقط به شکل جماعت صحیح می باشد
مطابق نظر مالکیه قال نفرات بجز امام باید دوازده نفر
باشند امامیه گفته اند چهار نفر، شافعیه و حنبلیه گفته اند
با امام چهل نفر و حنفیه گفته اند پنج نفر .

۱۱۹- مورد اتفاق است که در انعقاد نماز جمعه دو خطبه شرط است و زمان آن دو خطبه پیش از نماز و در وقت نماز است نه قبل از آن .

۱۲۰- نماز جمعه مانند نماز صبح دو رکعت است و طبق نظر امامیه و شافعیه مستحب است که در رکعت اول بعد از سوره حمد سوره جمعه و در رکعت دوم بعد از حمد سوره منافقین خوانده شود.

۱۲۱- نظر مالکیه در مورد کیفیت نماز جمعه این است که بعد از حمد در رکعت اول سوره جمعه و در رکعت دوم سوره غاشیه خوانده می شود حنفیه تعیین سوره مخصوصی را مکروه می دانند.

۱۲۲- در مورد نماز عیدین امامیه وحنفیه گفته اند واجب است عیناً مانند شرایطی که نماز جمعه دارد که هر گاه شرایط وجوب نماز جمعه موجود نباشد بنابر استحباب برگزار خواهد شد .

۱۲۳- حنا بله نماز عيدين را واجب كفايي و شافعيه و مالكيه آن را مستحب مؤكد مي داند .

Payam Noor University Ebook

PNUeb

...کتابخانه الکترونیک پیام نور...

۱۲۴- در نماز عیدین مطابق نظر امامیه دو خطبه تمام مثل نماز جمعه واجب می باشد و بقیه مذاهب آنرا مستحب می دانند و همه مذاهب اتفاق دارند که خطبه ها بعد از نماز خوانده شود .

۱۲۵- مطابق نظر امامیه و شافعیه خواندن نماز عیدین به شکل فرادی و جماعت هر دو صحیح می باشد ولی بقیه مذاهب گفته اند که به شکل جماعت واجب می باشد .

۱۲۶- مذاهب چهار گانه اهل سنت نماز کسوف و خسوف
را مستحب مؤکد مي دانند ولی امامیه مي گویند بر هر
مکلفي واجب عيني است و از نظر حنفیه شکل خاصی ندارد

۱۲۷- از نظر همه مذاهب اهل سنت می توان نماز آیات را به شکل جماعت یا فرادی بجا آورد جز حنفیه که گفته اند نماز خسوف به شکل جماعت تشریح نشده است

۱۲۸- همه فقها اتفاق نظر دارند که وقت نماز آیات از هنگام خسوف و کسوف تا روشنی کامل آن می باشد جز مالکیه که گفته اند وقت آن از بالا آمدن خورشید به اندازه يك نیزه تا هنگام ظهر است .

۱۲۹- امامیه معتقد است که کسوف، خسوف و زلزله و همه امور ترسناک آسمانی مثل تاریکی، سرخی شدید، بادهای عظیم و مانند آنها موجب وجوب عینی نماز آیات می شوند.

۱۳۰- نماز استسقاء مطابق نص قران ،سنت و
اجماع ثابت است و مورد اتفاق است که می توان
آنرا به شکل جماعت و یا فرادی برگزار کرد .

۱۳۱- نماز استسقاء دو رکعت است مثل نماز
عیدین جز آنکه مالکیه و حنفیه گفته اند که مانند
نماز عید است فقط در آن تکبیرات زیادی نیست .

۱۳۲- مطابق دیدگاه حنفیه نماز به این شرط از
مصروع و مجنون ساقط می شود که بیهوشی بیش
از مدت پنج نماز در طول مدت نماز ادامه داشته
باشد .

۱۳۳ - حنا بله می گویند بر شخص بی هوش و مست از طریق حرام ، قضا واجب است و بر شخص مجنون قضا واجب نیست .

Payam Noor University Ebook

PNUeb

...کتابخانه الکترونیک پیام نور...

۱۳۴ - مطابق نظر حنفیه و امامیه هر کس نماز واجبی را ترك کند باید بدون تغییر به همان شکل فوت شده است قضا کند .

۱۳۵- حنابله و شافعيه معتقدند کسی که بخواهد نماز شکسته ای که بر عهده او بوده قضا کند اگر در سفر است قضای آن را همان طور که فوت شده بخواند و اگر در وطن است قضای نماز شکسته را تمام بجا آورد .

۱۳۶- غیر از شافعیه همه مذاهب بر وجوب ترتیب نمازهای فوت شده اتفاق دارند که باید نماز سابق را پیش از نماز لاحق قضا کند.

۱۳۷ - امامیه معتقد است که قضا بر شخص مست بطور مطلق واجب است اما شخص مجنون و بیهوش قضا بر آنها واجب نیست .

۱۳۸- در مورد نیابت گرفتن در نماز و روزه از شخص زنده اتفاق نظر وجود دارد که این نوع نیابت در هر حال جایز نیست در مورد مردگان امامیه نیابت را جایز می دانند ولی مذاهب اهل سنت جایز نمی دانند .

۱۳۹- همه مذاهب نیابت در حج را برای شخص زنده صحیح می دانند البته در صورتی که شخص مورد نیابت عاجز باشد و به طریق اولی برای مرده نیز جایز می دانند غیر از مالکیه .

۱۴۰- مطابق نظر حنبلیه نماز جمعه بر هر فردی که قدرت داشته باشد واجب عینی است ولی اگر کسی منفرداً بجا آورد گناه کرده ولی نمازش صحیح است بقیّه مذاهب آن را مستحب مؤکد می دانند .

۱۴۱- مطابق نظر امامیه فقط نمازهای واجب به جماعت خوانده می شوند نه نمازها مستحب مگر نماز استسقاء و نماز عیدین .

Payam Noor University Ebook

PNUeb

...کتابخانه الکترونیک پیام نور....

۱۴۲- مذاهب چهار گانه اهل سنت معتقدند که هم نمازهای واجب و هم نمازهای مستحب را می توان به جماعت خواند.

Payam Noor University Ebook

PNUeb

...کتابخانه الکترونیک پیام نور...

۱۴۳- درست بودن نماز جماعت دارای شرایط است که بعضی از آنها مورد اتفاق همه مذاهب است عبارتند از مسلمان بودن و عاقل بودن امام اقل تعداد مأمومین، نیت اقتداء و غیره .

۱۴۴ - امامیه و مالکیه عدالت امام جماعت را شرط دانسته
و حتی بنا بر یکی از دو روایتی که از احمد بن حنبل نقل
شده عدالت امام شرط است .

Payam Noor University Ebook

PNUeb

...کتابخانه الکترونیک پیام نور....

۱۴۵- بلوغ امام جماعت نزد مالکيه و چنفيه حنابله شرط
است ولى شافعيه اقتداء بر كودك مميز را صحيح
دانسته اند.

Payam Noor University Ebook

PNUeb

...کتابخانه الکترونیک پیام نور...

۱۴۶- کمترین عددی که با آن نماز جماعت منعقد می شود به اتفاق همه مذاهب غیر از نماز جمعه دو نفر است که یکی از آنها امام است .

۱۴۷ امامیه گفته اند که دوری مأموم از امام در صورتی که بر خلاف عادت باشد جایز نیست مگر به اتصال صفها ولی شافعیه می گویند تا مسافت سیصد ذراع به عدم وجود حائل اشکالی ندارد .

۱۴۸- مالکيه اختلاف مکان را مانع از صحت اقتداء نمی دانند بنابر این اگر بین امام و مأموم نهری فاصله باشد و مأموم از حال امام آگاه باشد نماز صحیح است .

۱۴۹- همه مذاهب اتفاق نظر دارند که هر گاه دو نماز در ارکان و افعال مختلف باشند اقتداء صحیح نیست مانند یومیه و نماز میت .

۱۵۰- هر گاه کسی نماز ظهر را به کسی که نماز عصر می خواند و نماز قضا را به کسی که نماز فریضه می خواند اقتداء کند مطابق نظر حنفیه مالکیه نمازش صحیح نیست ولی امامیه و شافعیه آن را صحیح می دانند .

۱۵۱- حنابله معتقدند اگر کسی نماز ظهر را به نماز عصر دیگری اقتداء کند یا بر عکس نمازش صحیح نیست ولی اگر نماز قضای ظهر را به نماز اداء ظهر اقتداء کند صحیح است .

۱۵۲- در مورد قرائت فاتحه توسط مأموم شافعیه معتقد است در نمازهای آهسته فاتحه را نمی خواند ولی در نمازهای بلند باید فاتحه بخواند ولی مالکیه بر عکس نظر شافعیه را مطرح کرده اند.

۱۵۳ - امامیه معتقد است که قرائت در رکعت اول برای
مأموم واجب نیست در رکعت سوم نماز مغرب و دو رکعت
آخر نمازهای چهار رکعتی واجب است .

۱۵۴ - از ابو حنفيه نقل شده است که قرائت مأموم پشت سر امام معصیت است چه در نماز جهري و چه در نمازهايي که بصورت اخفات خوانده مي شود .

Payam Noor University Ebook

PNUeb

...کتابخانه الکترونیک پیام نور....

۱۵۵- متابعت از نظر امامیه این است که فعل مأموم نباید بر امام مقدم شود و نیز به مقدار زیاد متأخر از امام نباشد سایر مذاهب نیز با اندک اختلافی همین تفسیر را بیان کرده اند.

۱۵۶- هر گاه امام در رکعت سوم نماز سه رکعتی باشد و مأموم به او اقتداء کند طبق نظر حنفیه و مالکیه و حنابله رکعت آخر مأموم محسوب می شود و مطابق نظر شافعیه و امامیه آنچه مأموم بجا آورده اول نمازش محسوب می شود .

۱۵۷- در مورد امام جماعت حنفیه عالم تر به احکام نماز و مالکیه سلطان یا نایب او ، و حنابله کسی که فقیه تر و قرائتش بهتر باشد و شافعیه والی را بر هر کس دیگر مقدم می دارند .

۱۵۸ - مطابق نظر امامیه اگر مأمومین در مورد امام
جماعت با یکدیگر اختلاف کردند سزاوار تر کسی است که
فقیه تر باشد سپس کسی که قرائتش بهتر است و بعد
کسی که يك برتری شرعی دارد .

۱۵۹ - شکسته خواندن نمازهای چهار رکعتی در سفر مطابق دیدگاه حنفیه و امامیه از مقوله عزیمت و واجب می باشد ولی بقیه مذاهب آن را از مقوله رخصت می دانند.

۱۶۰- یکی از شرایط شکسته شدن نماز قطع مسافت است که از نظر حنفیه ۲۴ فرسخ رفتن و از نظر امامیه هشت فرسخ رفتن و یا برگشت باهم هشت فرسخ باشد .

۱۶۱- حنبلیه مالکیه و شافعیه می گویند: یکی از شرایط شکسته شدن نماز شانزده فرسخ رفتن است و کم شدن دو مایل از این مقدار زیانی به شکسته شدن نماز نمی رساند.

۱۶۲- یکی دیگر از شرایط شکسته شدن نماز این است که مسافر از اول سفرش قصد تمام مسافت را داشته باشد و نیت تابع نیز به نیت متبوع بر می گردد. مثل همسر

۱۶۳- مذاهب اهل سنت یکی دیگر از شرایط شکسته شدن نماز دور شدن از خانه های شهری می دانند ولی امامیه می گوید باید دیوارهای شهر پنهان شود و صدای اذان به گوش نرسد .

۱۶۴ - امامیه معتقد است که آن حدی که به عنوان ابتدای سفر معین کرده اند برای انتهای سفر نیز در نظر گرفته می شود یعنی وقتی از سفر بر می گردد نماز او شکسته است تا اینکه دیوار شهر پیدا شود یا اذان را بشنود.

۱۶۵- از جمله شرایط شکسته شدن نماز این است که سفر باید مباح باشد که همه مذاهب چنین دیدگاهی را مطرح کرده جز حنفیه که می گوید در هر صورت نماز مسافر شکسته است .

۱۶۶- مطابق نظر مذاهب چهار گانه اهل سنت اگر مسافر
به شخص مقيم اقتداء كند بايد نمازش را اعاده كند ولى
از نظر اماميه چنين شرطى معتبر نيست .

۱۶۷- در مورد نیت نماز شکسته حنبلیه و شافعیه معتقدند که اگر نیت نکند نمازش تمام خواهد بود مالکیه در اولین نماز نیت شکسته را کافی می داند و حنفیه و امامیه نیت شکسته را شرط وجوب شکسته شدن نماز نمی داند.

۱۶۸- مسافر براي شكسته شدن نماز نيابد نيت اقامت بر اساس نظر حنفيه ۱۵ روز و طبق نظر اماميه ۱۰ روز و مطابق نظر مالكيه و شافعيه ۴ روز داشته باشد و مطابق نظر مالكيه تعداد نمازهايش از بيست نماز تجاوز نکند .

۱۶۹- البته یکی از شرایط شکسته شدن نماز طبق نظر حنبلیه و امامیه این است که عمل مسافر اقتضای استمرار سفر را نداشته باشد البته این شرط در نزد سایر مذاهب معتبر نیست .

۱۷۰- همه فقها اتفاق نظر دارند که هر شرطی که در شکستن نماز معتبر است همان شرط برای جواز افطار روزه هم کافی است .

۱۷۱- در خصوص جمع بین دو نماز مثل نماز ظهر و عصر ، مالکیه و شافعیه و احمد بن حنبل آنرا جایز دانسته ولی ابو حنفیة آنرا جایز نمی داند.

۱۷۲- مطابق نظر امامیه کسی که در مسافرت عمداً نمازش را تمام بخواند نماز او باطل است و کسی که جاهل به حکم است و نماز را در مسافرت تمام بخواند اعاده نمی کند.

۱۷۳- مطابق نظر امامیه هر گاه کسی چکم نماز مسافر را می دانسته ولی در سفر فراموش کرده و نماز را تمام خوانده باشد و بعد یادت بیاید اگر در وقت نماز باشد باید اعاده کند و در غیر اینصورت اعاده نمی کند .

۱۷۴- سخن گفتن سهوی و عمدی طبق نظر حنفیه و حنبلیه موجب بطلان نماز می شود ولی امامیه و شافعیه و مالکیه می گویند نماز با سخن گفتن از روی سهو اگر اندک باشد و صورت نماز محفوظ بماند باطل نمی شود .

Payam Noor University Ebook

PNUEB

۱۷۵- سرفه کردن خواه از روی نیاز باشد و خواه از روی نیاز نباشد از نظر امامیه و مالکیه نماز را باطل نمی کند ولی از نظر سایر مذاهب اگر از روی حاجت نباشد نماز را باطل می کند .

۱۷۶- پاسخ دادن به سلام مطابق نظر مذاهب چهار گانه
اهل سنت موجب بطلان نماز می شود ولی امامیه می
گویند واجب است بر نماز گزار که هر گاه با صیغه سلام
باشد پاسخ دهد

۱۷۷- مورد اتفاق همه مذاهب است که هر کاری که
شکل نماز را از بین ببرد و همچنین خوردن آشامیدن
موجب بطلان نماز می شود .

Payam Noor University Ebook

PNUEb

...کتابخانه الکترونیک پیام نور....

۱۷۸- حنفیه معتقد است هر نوع خوردن آشامیدن چه کم
و چه زیاد هر چند قطره آبی باشد چه عمداً و چه سهواً
نماز را باطل می کند .

۱۷۹- شافعیہ خوردن و آشامیدن کم یا زیاد عمداً و با علم به تحریم موجب بطلان نماز می داند ولی اگر نماز گزار جاهل و یا فراموشکار باشد اندک آن نماز را باطل نمی کند .

۱۸۰- همه مذاهب معتقدند که هر چه وضو یا غسل را باطل می کند نماز را هم باطل می کند جز حنفیه که می گویند ناقض وضو و غسل هر گاه در آخرین نشستن قبل از سلام رخ دهد نماز را باطل نمی کند .

۱۸۱- همه مذاهب اتفاق دارند که قهقهه نماز را باطل می کند جز حنفیه که حکم خندیدن از نظر آنها حکم حدث را دارد .

۱۸۲- نظر همه مذاهب اسلامی این است که گذشتن از جلوی نماز گزار نماز را باطل می کند البته در اینکه این فعل حرام است یا خیر اختلاف نظر وجود دارد .

۱۸۳- نظر امامیه در مورد رفتن از جلو نماز گزار این است که این فعل برای عبور کننده حرام نیست و نماز گزار نیز دچار کار حرامی نشده است .

۱۸۴- مالکيه و حنفیه و حنبلیه می گویند عبور کردن از جلو نماز گزار در هر حالی حرام است خواه نماز گزار در جلو خود پوشش قرار دهد یا اینکه این کار را نکند .

۱۸۵ - شافعیہ عبور کردن از جلو نماز گزار را به شرطی حرام می دانند که نماز گزار جلو خود چیزی نگذارد اما با وجود آن نه حرام است و نه مکروه .